FASİKÜL 12 – SAYFA 1

Çeviri: Anita Tatlıer

BİLMEK İSTEYENLERE

YAZAN: Falih Rıfkı Atay

Osmanlı İmparatorluğunun sonuna doğru Anadolunun durumu neydi? Devlet ve halk kitleleri arasındaki ilişkiyi anlayabilmek için, İstanbul'un 50 ila 60km. bir etkinlik alanının ötesinde, diğer bir deyişle bu yerler ile Suriye, Mezopotamya, İran ve Kafkasya sınırları arasında barış ve güvenliğin bilinmeyen şeyler olduğunu anımsamak yeterli olur. Dağlar, halkın gözünde kahramanlar olarak yer eden ve bu şekilde anılan eşkiyalarla doluydu. İlçeler ve köyler "derebeyi" ya da feodal beylerin hakimiyeti altındaydı. Devlete gelince, bu kendi güçlerini ancak askere almak ve vergi toplamak amacıyla kullanıyordu.

Osmanlı İmparatorluğunu ve halkı her zaman iki tür sınırsız mesafeler ayırıyordu: İstanbul her zaman "dünyanın sınırlarına" en yakın türk vilayetinden daha yakın oldu ve halk her zaman osmanlıcayı yabancı bir şeyleri gösteren bir dil olarak kullandı. Coğrafi olduğu kadar (ulaşım yollarının eksikliği) manevi de olan bu farklılık, bu ayrılık diğer sebeplerin mevcudiyeti sayesinde daha da ağırlaşıyordu: müslümanlar inançlarının parti ve tarikat mücadelelerinde parçalandığını gördü. Örneğin, bir "alevi" ile bir "sünni" aynı dili konuşmalarına ve aynı dine mensup olduklarını iddia etmelerine rağmen kendi aralarında ölümcül düşmanlar olarak hissederler.

Böylece Anadolu halkı, belirli gruplara kapılmış ve sürekli ortak kültür ve herhangi bir yakınlaşma vasıtasından yoksun, her zaman farklı folklor ve lehçelere, belirli adet ve geleneklere ve bunların her birine özgü hatıralara karşı kamplar halinde yer almıştır.

Bir diğer içinden çıkılması güç sorun da hristiyan azınlıkların varlığından kaynaklanıyordu; bunlar toprakların Kuzey, Doğu ve Batısında yaşıyordu.

Bu azınlıklar arasında Anadolunun Batısında bir Devlet kurmayı ve sınırlarını Kilikya kıyısına kadar yaymak isteyen Ermeniler bulunuyordu. Karadeniz kıyılarındaki Rumlar ise Pontus idealine göre hareket ediyordu, öte yandan batı Anadolu Rumları ise İstanbul'u ele geçirmeye dair "büyük fikirlerinin" peşinden gidiyordu. Osmanlı hükümeti, adlandırıldığı üzere "Anadolunun ticari faaliyetini" elinde bulunduranların başı çektiği bütün bu hareketleri engellemekte tamamen güçsüzdü.

Bu denli bölünmüş kıtanın içinde, bu Devletin gerektirdiği tüm ırksal ve kültürel homojenliğe sahip modern bir Devlet kurmaya Kemalizm girişti. Bunun ilk görevi kendi hükümet ve idari merkezini tüm ülkeye etkin biçimde hakim merkezi bir noktaya taşımak oldu. Kemalist hükümet Ankara'ya geldi ve buraya yerleşti.

Yunanlı istilacılara karşı verdiği inatçı mücadele azınlıklar sorununa kesin bir çözüm sundu, ki bu sorun her zaman en kötü karmaşıklıklara yol açmıştı. Yorulmaz bir çabayla sonuca ulaştırılan ulaşım yollarının kurulması ülkenin birleşik bir bütün olmasını sağladı. Sonra, paha biçilmez değerde reformlar bunu izledi: halifeliğin ve dini kurumların ortadan kaldırılması, dilin modernleştirilmesi, okulların laikleştirilmesi, bütün vatandaşlar için en azından ilkokul eğitimini alma zorunluluğu, kadının özgürleşmesi, vicdan özgürlüğünün çiğnenemez olması, köylünün zenginleşmesi ve kamu güvenliğinin bütünüyle sağlamlaştırılması vs.. Ekonomik ve mali kalkınma, beş yıllık planın uygulanması ve sayısız fabrikanın kurulmasıyla birlikte Kemalist hükümetin büyük eserini mükemmelleştirmeye yardım etti, ki işçileri, çalışanları, Devlet memurları, hekimleri, mühendisleri, öğretmenleri ve profesörleriyle birlikte çok geçmeden sosyal faaliyetin bütün dallarında desteklendiğini ve temsil edildiğini gördü.

Böylece Kemal Atatürk tarafından –kendisine tüm ulus sınırsız bir sevgi ve saygı duyar- modern tarihin mucizesi gerçekleştirildi; ülke toprakları ve ulus ki ilk zamanlardan beri sürekli istilaların, savaşların ve isyanların, despot rejimlerin ve her türlü gerici hareketlerin hedefi olmuştu, nihayet mevcudiyetlerinin tamamen bağımsız ve modern bir Devlet altında düzenli bir yapıya kavuştuğunu görüyordu.

Bu evrim hareketinde, belki de tarihte tek olduğu söylenebilir, şüphesiz önemli sosyal bir faktör olan zamanı göz önüne almak gerekir. Buna rağmen, iki olgu, iki sonuç daha şimdiden elde edilmiştir.

1ci. Ülkenin ilerleme hareketini ve ulusal birliğini hiçbir karşıt güç kesintiye uğratmaya yetkin değildir.

2ci. Anadolu, tamamen birleşen bir blok halinde, her ne olursa olsun ve her nereden gelirse gelsin bütün saldırılara karşı yenilmez bir direnme gücüne sahiptir.

Cumhuriyet hükümeti tarafından alınan tedbirler sayesinde çocuk ölümlerinin azalması, elde edilen kamu güvenliği ve bundan kaynaklanan iş ortamı ve özellikle Balkanlardan türk göçmenlerinin artarak gelmesi, doğum artışı rekorunu elinde tutan Devletler arasında ülkemizin ikinci sırayı (Rusya'dan sonra) almasına az katkıda bulunmamıştır. Bu güncel artış hızına göre, Türkiye birkaç yıl içinde, aynı dilde konuşan, aynı sosyal ve kültürel bilinçte birleşmiş yirmi milyon kişiye ulaşacaktır.

Bir kıta kadar büyük bir toprak parçasını baskılayıcı bütün engellerden kurtararak, bu topraklarda yaşayan milleti batılı uygarlığın en modern Devletlerinden biri sınıfına yücelterek ve bu millete ve bu halka yaşayan bir iş ve barış idealini sunarak Kemalizm, sadece türk milleti ve halkından değil fakat aynı zamanda kendilerine insancıl bir idealin yön verdiği herkesin takdirini kazanma hakkına sahip değil mi?